

ระบบทุนนิยมโลกในทัศนะ จอร์จ โซรอส พ่อมดการเงินของโลก

หนังสือวิฤติระบบทุนนิยมโลก หนังสือเล่มล่าสุดของจอร์จ โซรอส พ่อมดทางการเงินที่โด่งดังที่สุดได้วิจารณ์ระบบทุนนิยมโลกใน 2 ประเด็นใหญ่ คือ

1. ข้อบกพร่องของกลไกตลาด ซึ่งเห็นได้ชัดที่สุดในความไร้เสถียรภาพของตลาดการเงินระหว่างประเทศ

จุดอ่อนของภาคสังคมที่ไม่เกี่ยวกับการตลาด ซึ่งเห็นได้ชัดที่สุดคือความล้มเหลวของการเมืองทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ

ทุนนิยมการค้าของโลกเกิดขึ้นมานานแล้ว แต่เศรษฐกิจของประเทศทั่วโลกได้เข้ามาเชื่อมโยงกันเป็นระบบเศรษฐกิจโลกจริงๆ ก็หลังจากที่ทุน ข้อมูลข่าวสาร และการประกอบกิจการสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี เหมือนไม่มีพรมแดน เมื่อสักราว 20 ปีที่แล้วนี่เอง

การขยายตัวของระบบทุนนิยมโลก เป็นประโยชน์กับบริษัทข้ามชาติและตลาดการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งมีอำนาจมากขึ้น แม้ว่ารัฐบาลของแต่ละประเทศจะยังคงมีอำนาจอธิปไตยในการเข้าแทรกแซงทางเศรษฐกิจในประเทศของตน แต่รัฐบาลก็ต้องขึ้นอยู่กับพลังของการแข่งขันในระบบทุนนิยมโลก ทั้งในเรื่องการค้าและการลงทุน ถ้ารัฐบาลไหนกำหนดเงื่อนไขที่ไม่เอื้อต่อเงินทุน เงินทุนก็จะหนีไปประเทศอื่น ถ้ารัฐบาลไหนให้แรงจูงใจแก่การลงทุน หรือรักษาค่าจ้างแรงงานให้ต่ำ เงินทุนก็จะไหลเข้าประเทศ

ระบบทุนนิยมโลก เป็นระบบจักรวรรดิที่เป็นนามธรรม มากกว่าจักรวรรดิที่เห็นได้ชัดแบบในอดีต มันอิทธิพลต่อชีวิตของคนทั่วทั้งโลกมากกว่ายุคใดในประวัติศาสตร์ และที่สำคัญที่สุดคือ ระบบทุนนิยมโลกมุ่งขยายตัวอย่างไม่หยุดยั้ง ไม่ต่างไปจากจักรพรรดิ เช่น พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชหรือออตโตลา ชาวฮั่น การขยายตัวของมันมุ่งไปในทางการมีอิทธิพลครอบงำชีวิตประชาชนมากกว่าการขยายดินแดนทางภูมิศาสตร์

ทุนนิยมกับประชาธิปไตย

ความเชื่อที่ว่าระบบทุนนิยมจะทำให้เกิดประชาธิปไตยทางการเมืองไปด้วยนั้น เป็นความจริงเฉพาะในประเทศทุนนิยมศูนย์กลาง แต่ไม่เป็นจริงสำหรับประเทศพัฒนาทุนนิยมขอบนอกที่พัฒนาทุนนิยมขึ้นทีหลัง การพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมต้องการการสะสมทุน ดังนั้นจึงต้องการค่าจ้างต่ำ และอัตราการออมสูง ซึ่งรัฐบาลเผด็จการอาจจะทำได้ดีกว่าด้วยซ้ำ อย่างในเอเชีย รัฐบาลส่วนใหญ่ก็เข้าข้างนักธุรกิจและช่วยพวกเขาสะสมทุน

แม้ในประเทศทุนนิยมศูนย์กลางเอง ทุนนิยมและประชาธิปไตยก็มีหลักการที่แตกต่างกัน ทุนนิยมเน้นความมั่งคั่ง ขณะที่ประชาธิปไตยเน้นอำนาจทางการเมือง หน่วยวัดในระบบทุนนิยมคือเงิน หน่วยวัดในประชาธิปไตยคือสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง ทุนนิยมรับใช้ประโยชน์ส่วนตัว ประชาธิปไตยรับใช้ประโยชน์ส่วนรวม ในประเทศทุนนิยมศูนย์กลางมีความแตกต่างขัดแย้งสูง และระบบรัฐสวัสดิการ (ซึ่งทำให้ทุนนิยมมีอายุยืนยาวกว่าที่คาร์ล มาร์กซ ทำนายไว้) ในปัจจุบันก็เริ่มลดลง เพราะเงินทุนสามารถโยกย้ายหนีภาษีและการจ้างงานที่มีเงื่อนไขมากไปสู่ประเทศอื่นได้ง่ายขึ้น

ระบบรัฐสวัสดิการที่ลดลงในประเทศทุนนิยมศูนย์กลาง เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นไม่นานมานี้ และผลกระทบทั้งหมดของมันยังไม่ปรากฏให้รู้สึกได้ทั้งหมด ที่น่าสังเกตคือ สัดส่วนของเศรษฐกิจภาครัฐบาล ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีอัตราเพิ่มขึ้นสูง นับจากหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา เริ่มมีอัตราลดลงนับจากปี 2523 แม้จะลดลงไม่มากนัก แต่ภาษีที่เก็บจากทุนและการจ้างงานมีส่วนลดลง ขณะที่ภาษีจากการบริโภคมีสัดส่วนสูงขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ภาระของภาษีย้ายจากเจ้าของเงินทุนไปสู่ประชาชนมากขึ้น

บทบาทของเงิน

เงินมีบทบาท 3 อย่างคือ เป็นหน่วยวัดทางบัญชี, เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และเป็นที่สะสมมูลค่า นักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกตีความว่า เงินเป็นเครื่องมือเพื่อจุดมุ่งหมาย(Means to an End) เงินไม่ใช่จุดมุ่งหมายในตัวเอง เงินสะท้อนมูลค่าในการแลกเปลี่ยน(Exchange Value) ไม่ใช่มูลค่าแท้จริงที่อยู่ภายในตัวมัน(Intrinsic Value) นั่นก็คือมูลค่าของเงินขึ้นอยู่กับมูลค่าของสินค้าและบริการที่เงินสามารถแลกเปลี่ยนได้ (เงินไม่ได้มีค่าในตัวเอง แต่เพราะคนยอมรับให้มันเป็นเงิน)

ในสังคมทุนนิยม ซึ่งเน้นการแข่งขัน และการวัดความสำเร็จด้วยความมั่งคั่งคิดเป็นตัวเงินมูลค่าในการแลกเปลี่ยนของเงินได้เข้ามาแทนที่มูลค่าภายในของตัวเงิน เมื่อเงินสามารถซื้อเกือบทุกสิ่งได้ ทุกคนก็ต้องการเงิน เงินกลายเป็นอำนาจ และอำนาจก็คือจุดมุ่งหมายในตัวของมันเอง คนยังมีเงินมาก ก็ยังมีอำนาจมาก

การที่ระบบทุนนิยมโลกเน้นการแสวงหากำไรสูงสุด ทำให้ละเลยจุดมุ่งหมายด้านอื่นของสังคมเช่น การเพิ่มการจ้างงาน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อสังคมส่วนรวมมากกว่ากรณีบริษัทได้กำไรสูงสุด การแข่งขันกันหากำไร ทำให้เกิดการรวมบริษัท, การลดขนาด และการย้ายโรงงานไปต่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานที่เรื้อรังในยุโรป

ระบบทุนนิยมโลกยังประสบความสำเร็จอย่างวิปริตในการเผด็จการทางอุดมการณ์เข้าไปในอาณาบริเวณที่คุณค่าอย่างอื่นนอกจากคุณค่าที่คิดเป็นตัวเงิน เคยครอบครองอยู่ คือ ในวัฒนธรรมและในอาชีพบางอาชีพ ซึ่งคนเคยยึดคุณค่าของวิชาชีพ(เช่น แพทย์ ครู) มากกว่าคุณค่าที่คิดเป็นตัวเงิน ระบบทุนนิยมโลกในปัจจุบันแตกต่างจากทุนนิยมสมัยก่อนตรงที่เงินมีบทบาทเป็นมูลค่าภายในตัวของมันเอง(Intrinsic Value) เพิ่มขึ้นอย่างมาก เมื่อเทียบกับว่าก่อนนี้เงินเคยมีบทบาทแค่เป็นมูลค่าในการแลกเปลี่ยนเท่านั้น ปัจจุบันเงินได้กลายเป็นผู้ปกครองชีวิตของคน ที่ยิ่งใหญ่กว่าครั้งใดในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ

เครดิตในฐานะของที่มาแห่งความไม่มั่นคง

เงินเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับเรื่องเครดิต(สินเชื่อ) อย่างใกล้ชิด แต่คนเรายังเข้าใจบทบาทของเครดิตน้อยกว่าบทบาทของเงิน

เครดิตมักจะขึ้นอยู่กับหลักทรัพย์ที่ผู้ขอกู้นำมาจำนองหรือหลักฐานที่แสดงว่าผู้ขอกู้มีเครดิต

มูลค่าของหลักทรัพย์ที่จำนองหรือเครดิตของผู้เป็นปฏิสัมพันธ์แบบส่งผลสะท้อนกลับ เพราะการมีเครดิตมากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับการประเมินของผู้ให้กู้ และมูลค่าของหลักทรัพย์จำนองที่นิยมมากที่สุดคือสังหาริมทรัพย์)

ก็ได้รับอิทธิพลจากความจริงที่ว่าในระบบเศรษฐกิจขณะนั้นไม่มีเครดิตหรือสินเชื่อที่จะปล่อยให้ผู้ใดมากแค่ไหนด้วย

เครดิตของประเทศผู้ขอกู้ มักจะถูกวัดโดยสถิติบางตัว เช่น อัตราส่วนหนี้ต่อผลิตภัณฑ์สุทธิประชาชาติ, อัตราส่วนการชำระหนี้ต่อการส่งออก ฯลฯ มาตราวัดเหล่านี้เป็นปฏิสัมพันธ์แบบส่งผลสะท้อนกลับ เพราะความมั่งคั่งของประเทศผู้ขอกู้มักจะขึ้นต่อความสามารถในการกู้จากต่างประเทศได้มาก ปฏิสัมพันธ์แบบส่งผลสะท้อนกลับ 2 ทางนี้มักถูกมองข้าม ดังนั้นจึงเกิดการปล่อยกู้ระหว่างประเทศกันอย่างขนานใหญ่ชนิดเกินความพอดีในทศวรรษ 2510 หลังจากเกิดวิกฤติหนี้สินในปี 2525 ก็เชื่อกันว่าผู้ให้กู้คงระมัดระวังมากขึ้น คงไม่มีการปล่อยเงินกู้กันมากเกินไปจนทำให้เกิดวิกฤติเหมือนอย่างที่เคยเกิดมาแล้วอีก แต่สิ่งนี้ก็เกิดขึ้นอีกครั้งที่เม็กซิโกในปี 2537 และอีกครั้งที่ไทยและประเทศเอเชียอีกหลายประเทศในปี 2540

เครดิตระหว่างประเทศมีลักษณะที่ไม่มั่นคงมากกว่าเครดิตภายในประเทศพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งมีระบบควบคุมจากธนาคารกลางที่ดีกว่า ดังเราจะเห็นได้ว่ามีปัญหาวิกฤติหนี้สินระหว่างประเทศเกิดขึ้นอยู่เป็นระยะ ๆ และองค์กรระหว่างประเทศที่มีอยู่ ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ที่จะควบคุมดูแลได้อย่างสม่ำเสมอ เหมือนกับธนาคารกลางในแต่ละประเทศที่ทำหน้าที่ดูแลเรื่องการกู้ยืมในประเทศของตน องค์กรระหว่างประเทศและธนาคารกลางของประเทศต่าง ๆ อาจจะร่วมมือกันบ้างเวลาเกิดวิกฤติหนี้สินระหว่างประเทศ แต่เป็นการตามแก้ปัญหาภายหลังจากเกิดวิกฤติแล้ว มากกว่าที่จะป้องกันไม่ให้เกิดวิกฤติครั้งต่อไป

ความไม่สมมาตร และความไม่มั่นคงของระบบทุนนิยมโลกในทัศนะจอร์จ โซรอส

เวลาเกิดวิกฤติหนี้สินระหว่างประเทศ เจ้าหน้าที่จากประเทศทุนนิยมศูนย์กลาง(ด้วยความช่วยเหลือของ IMF ธนาคารโลกและองค์กรอื่นๆ ที่มีอยู่) มักเป็นฝ่ายได้เปรียบลูกหนี้จากประเทศทุนนิยมขอบนอกค่อนข้างมาก เจ้าหน้าที่อาจจะให้กู้ต่อ, ยืดอายุหนี้หรือแม้แต่ลดหนี้ แต่พวกเขาไม่เคยตัดหนี้สูญให้ลูกหนี้ บ่อยครั้งที่พวกเขาสามารถชักจูงรัฐบาลประเทศลูกหนี้ให้เป็นฝ่ายรับผิดชอบต่อหนี้สินของธนาคารพาณิชย์(เช่น ที่ชิลีในปี 2525 เม็กซิโก ปี 2537 เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย และไทยในปี 2540) แม้ว่าพวกเจ้าหน้าที่อาจจะต้องตั้งสำรองหนี้เพิ่มขึ้น แต่ในที่สุดแล้วพวกเขาก็จะได้การชำระคืนจากหนี้เลวเป็นสัดส่วนสูงพอสมควร ถึงกรณีนี้ประเทศลูกหนี้อาจจะไม่สามารถชำระหนี้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย แต่พวกเขาก็จะถูกบีบให้ต้องชำระหนี้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภาระการถูกบีบบังคับให้ต้องชำระหนี้เช่นนี้มักทำให้ประเทศลูกหนี้ต้องเศรษฐกิจตกต่ำไปหลายปี

การที่เจ้าหน้าที่เงินกู้ระหว่างประเทศได้รับประกันความเสียหายจากระบบทุนนิยมโลกค่อนข้างมาก เป็นตัวการสร้างความเสี่ยงจากการปล่อยสินเชื่ออย่างไม่ต้องรับผิดชอบ(MORAL HAZARD) เนื่องจากความเสี่ยงจากการปล่อยกู้ระหว่างประเทศมีไม่มากพอที่จะยับยั้งให้เจ้าหน้าที่ต้องระมัดระวังในการปล่อยเงินกู้ ความไม่สมมาตรในลักษณะนี้เป็นสาเหตุสำคัญของความไม่มั่นคงของการกู้ยืมระหว่างประเทศ

วิกฤติทางการเงินทุกครั้งมักจะเริ่มต้นด้วยการขยายตัวของการปล่อยสินเชื่ออย่างไม่จริงจังยั่งยืน ถ้าหากมีเงินสำหรับให้กู้อยู่มากมาย ย่อมเป็นการยากที่จะคาดหวังให้ผู้ขอกู้ต้องยับยั้งจิตใจตนเอง ถ้าหากภาครัฐบาลเป็นผู้กู้ คนที่จะใช้หนี้คือรัฐบาลชุดต่อไป

รัฐบาลจึงนิยมกู้เงินเพื่อมาทดแทนการบริหารที่ไม่ได้เรื่องของตน แต่ไม่ใช่ภาครัฐบาลเท่านั้นที่ไม่สนใจจะควบคุมตนเองไม่ให้กู้มากเกินไป ภาคเอกชนก็มักไม่สนใจควบคุมตนเองเช่นกัน โดยที่หน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลทางการเงินของรัฐบาลเช่น ธนาคารกลางมักไม่ตระหนักว่าประเทศของตนมีการกู้หนี้ยืมสินระหว่างประเทศมากเกินไป จนกว่ามันจะสายไปเสียแล้ว นี่คือการณืที่เกิดขึ้นกับหลายประเทศในเอเชียในวิกฤติปี2540

ความไม่สมมาตรอีกประการหนึ่งก็คือ การที่เงินตราสกุลที่เป็นที่ยอมรับในการซื้อขายระหว่างประเทศเป็นของประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมเพียงไม่กี่ประเทศ และการเงินของประเทศเหล่านี้ถูกกำหนดโดยนโยบายของรัฐบาลภายในประเทศนั้น มากกว่าเพื่อประโยชน์ของการเงินระหว่างประเทศ ประเทศทุนนิยมขบถนอกจึงควบคุมขตากรรมของตนได้น้อยมาก วิกฤติหนี้ระหว่างประเทศในปี 2525 เกิดขึ้น เพราะสหรัฐเพิ่มอัตราดอกเบี้ยสูงมาก ขณะที่วิกฤติของเอเชียในปี 2540 ก็เริ่มมาจากการที่ค่าเงินดอลลาร์สูงขึ้น

ความไม่สมมาตร 2 ประการที่กล่าวมา เป็นสาเหตุใหญ่ แม้จะไม่ใช่สาเหตุทั้งหมดของความไม่มั่นคงของระบบการเงินของโลก

ลัทธิวิชาการตลาดอย่างหลงใหล
(MARKETFUNDAMENTALISM)

ระบบทุนนิยมโลกได้รับการสนับสนุนจากอุดมการณ์ที่มีรากมาจากทฤษฎีการแข่งขันสมบูรณ์ ทฤษฎีนี้อ้างว่าตลาดมีแนวโน้มจะเคลื่อนย้ายไปสู่จุดดุลยภาพเสมอ และจุดดุลยภาพสะท้อนถึงการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ทฤษฎีนี้เชื่อว่าไม่ควรมีการแทรกแซงใด ๆ เพราะจะทำให้ประสิทธิภาพของกลไกตลาดเสียไป อุดมการณ์นี้มีชื่อเรียกว่า LAISSES FAIRE — “เปิดเสรีให้ทำอะไรได้ตามใจชอบ” แต่โซรอสคิดว่าน่าจะเรียกว่า MARKET FUNDAMENTALISM – ลัทธิวิชาการตลาดอย่างหลงใหลมากกว่า

คำว่า FUNDAMENTALISM หมายถึง ความเชื่อที่ว่าจะนำไปสู่ความสุดขีดได้ง่าย มันคือความเชื่อในเรื่องความสมบูรณ์ ความเชื่อในเรื่องความจริงแท้ ความเชื่อว่าปัญหาทุกปัญหาต้องมีทางแก้ไข มันสะท้อนถึงสิทธิอำนาจ(AUTHORITY) ที่อ้างถึงความรู้ที่สมบูรณ์ แม้ว่าความรู้นั้นมนุษย์ธรรมดาไม่สามารถเข้าถึงได้

พระเจ้าคือ สิทธิอำนาจเช่นนั้น และในโลกยุคใหม่ วิทยาศาสตร์ก็คือสิ่งที่ทดแทนที่เป็นที่ยอมรับกัน ทั้งลัทธิการบูชาตลาดและมาร์กซิสม์ต่างอ้างว่าทฤษฎีของตนมีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์รองรับ เพราะอุดมการณ์ทั้งสองนี้พัฒนาขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่19 ในยุคที่การตื่นตัวในความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ยังทำให้คนเชื่อว่า เราสามารถจะค้นหาสัจธรรมที่สมบูรณ์ได้

ปัจจุบันเราได้เรียนรู้อย่างมากถึงข้อจำกัดของวิธีการแบบวิทยาศาสตร์ และความไม่สมบูรณ์ของกลไกตลาด ทั้งอุดมการณ์บูชาตลาดอย่างหลงใหลและมาร์กซิสม์ต่างถูกลดความเชื่อถือด้วยกันทั้งคู่ อย่างแรก หลังจากการเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ในทศวรรษ 2470 และการแทนที่โดยเศรษฐกิจแบบเคนส์(ที่เน้นการแทรกแซงของรัฐมากกว่าปล่อยให้เป็นไปตามกลไกตลาด) อย่างหลังโดยการล่มสลายของสหภาพโซเวียต แต่ลัทธิวิชาการตลาดอย่างหลงใหลก็กลับฟื้นคืนชีพได้ในภายหลัง ด้วยความเชื่อของคนมากกว่าพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์

อนาคตของทุนนิยมโลกในทัศนะจอร์จ โซรอส

ตลาดการเงินของโลกขยายตัวใหญ่กว่าตลาดการค้าหลายร้อยเท่า ผู้จัดการมุ่งแสวงหากำไรสูงสุดจากราคาหุ้นมากกว่ามุ่งขยายส่วนแบ่งในตลาด การควบและเข้าซื้อกิจการขยายตัวในอัตราสูงอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การผูกขาดและกึ่งผูกขาดระดับโลกกำลังปรากฏตัวขึ้น ขณะนี้มีบริษัทตรวจสอบบัญชี (AUDITING FIRMS) ระดับโลกเหลือเพียง 4 บริษัท วงการธนาคารและธุรกิจการเงินก็มีแนวโน้มจะควบกิจการกันมากขึ้น ไม่ใคร่ขอพรและอินเทเลเกียจะกลายเป็นผู้ผูกขาดธุรกิจคอมพิวเตอร์ของโลกอยู่แล้ว

ขณะเดียวกัน จำนวนผู้ถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ ก็เพิ่มขึ้น และสัดส่วนของการมีหุ้นเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินในครัวเรือนก็มีมากขึ้น การขยายตัวของการเป็นเจ้าของหุ้นในกองทุนรวมต่าง ๆ ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงทางการเงิน โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา 2 ประเด็น คือ

ผลจากความร่ำรวยของกำไรจากการถือหุ้น ทำให้มีการบริโภคมากขึ้น และการออมของประชาชนอเมริกันลดลง ดังนั้นถ้าราคาหุ้นเกิดตกต่ำ ความรู้สึกจะเปลี่ยนเป็นตรงกันข้าม นำไปสู่เศรษฐกิจซบถ และซ้ำเติมให้ตลาดหุ้นยิ่งตกมากยิ่งขึ้น

2) ความไม่มั่นคงที่เกิดจากการที่ผู้จัดการกองทุนรวมถูกประเมินผลจากความสามารถในการทำกำไรในเชิงเปรียบเทียบระยะสั้น มากกว่าจากการทำกำไรสุทธิในระยะยาว ดังนั้นพวกเขา

จึงมีแนวโน้มที่จะลงทุนแบบตามกระแสการเก็งกำไร มากกว่าที่จะลงทุนโดยพิจารณาปัจจัยพื้นฐานของบริษัท และมักจะทุ่มลงตัวแบบสุด ๆ เพื่อมุ่งหวังทำกำไรสูงสุด โดยเก็บเงินสดสำรองไว้น้อยมาก ถ้าหากกระแสราคาหุ้นเปลี่ยนกลับเป็นซบถ พวกเขาจะต้องถูกสถานการณ์บังคับให้ขายหุ้นเพื่อมีเงินสดสำรอง ซึ่งยังเป็นการกดดันให้หุ้นราคาลงไปอีก

ทุนนิยมโลกรูปแบบใหม่ที่รุนแรงกว่าเก่า กำลังมุ่งทำลายโมเดลการบริหารแบบเอเชีย หรือแบบขงจื้อที่ให้คุณค่าในเรื่องครอบครัว(รวมทั้งการดูแลพนักงานเหมือนสมาชิกในครอบครัว) วิถีปฏิบัติฉบับบีบบังคับให้ธุรกิจแบบครอบครัวของเอเชีย ต้องเปิดทางให้ต่างชาติเข้ามาซื้อกิจการและทำให้ธุรกิจของประเทศในเอเชียเป็นส่วนหนึ่งของระบบทุนนิยมโลกอย่างแนบแน่นมากขึ้น ธนาคารระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติจะเข้าไปมีฐานที่มั่นในเอเชียมากขึ้น ผู้บริหารรุ่นใหม่จะเป็นคนที่ได้รับการศึกษาแบบตะวันตกที่จะมีแรงจูงใจมุ่งทำกำไรสูงสุดให้บริษัทมากกว่าจริย

ธรรมแบบขงจื้อ และความภาคภูมิใจในชาติของตน

ดังนั้นถ้าระบบทุนนิยมโลกสามารถก้าวผ่านวิกฤติระลอกนี้ได้ เศรษฐกิจโลกจะถูกครอบงำโดยบริษัทข้ามชาติมากยิ่งขึ้น การแข่งขันอย่างรุนแรงจะทำให้พวกเขามุ่งแสวงหากำไรอะไรก็ตาม โดยไม่สนใจต่อผลกระทบทางสังคม บางบริษัทอาจจะต้องสร้างภาพพจน์ในเรื่องที่ประชาชนสนใจ

เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบ้าง แต่พวกเขาจะไม่ยอมลดกำไรลงมาเพียงเพื่อจะช่วยให้ประชาชนในเอเชียมีงานทำเพิ่มขึ้น

ในอีกด้านหนึ่งก็มีความเป็นไปได้ว่า ระบบทุนนิยมโลกจะไม่สามารถผ่านการทดสอบวิกฤติระลอกนี้ได้ การตกต่ำทางเศรษฐกิจยังไม่ถึงจุดต่ำสุดในประเทศทุนนิยมขบถนอก และมันไม่สามารถจะฟื้นตัวได้ โดยไม่ผ่านความเจ็บปวดอย่างมากมาย จะต้องมีการปฏิรูปการปกครอง ราชการ และบริษัทต่าง ๆ เสียใหม่ จะต้องมีการลดการจ้างคนลงอีกมาก การเมืองก็จะต้องมีการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสรีประชาธิปไตยขึ้น แต่ปัญหาวิกฤติขนาดหนัก อาจจะทำให้การเมืองพลิกกลับไปในช่วงตรงข้าม คือชั่วของเผด็จการอำนาจนิยมก็ได้

สิ่งที่เป็นตัวตัดสินคือ จะเกิดอะไรขึ้นที่ประเทศทุนนิยมศูนย์กลาง ที่ผ่านมากระทั่งถึงเมื่อเร็ว ๆ นี้เท่านั้น ปัญหาวิกฤติในประเทศทุนนิยมขบถนอกกลับเป็นประโยชน์ต่อประเทศทุนนิยมศูนย์กลาง วิกฤติในเอเชียทำให้ประเทศทุนนิยมศูนย์กลางลดความกดดันเรื่องภาวะเงินเฟ้อ, ทำให้ทางการไม่ต้องขึ้นอัตราดอกเบี้ยและทำให้ราคาหุ้นเพิ่มขึ้นจุดสูงสุดใหม่

แต่ผลในทางบวกของวิกฤติเอเชียต่อประเทศทุนนิยมศูนย์กลางกำลังหมดไป และผลทางลบเริ่มจะปรากฏให้เห็น ถ้าไรของบริษัทในประเทศทุนนิยมศูนย์กลางเริ่มลดลง เนื่องจากมีต้นทุนค่าสินค้าลดลง และมีการแข่งขันจากสินค้าต่างประเทศมากขึ้น ธุรกิจภาคบริการ ซึ่งไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการแข่งขันระหว่างประเทศก็เจอปัญหาต้นทุนค่าจ้างสูงขึ้น

ตลาดหุ้นในประเทศทุนนิยมศูนย์กลางขึ้นได้จนถึงจุดสูงสุดแล้ว ถ้าตลาดเริ่มเป็นขาลงเมื่อไหร่, ผลจากความมั่งคั่งที่ผู้ถือหุ้นเคยชินก็จะแปรให้การตกต่ำของตลาดหุ้นกลายเป็นการตกต่ำของระบบเศรษฐกิจของประเทศ สิ่งนี้จะก่อให้เกิดการต่อต้านการลั่นคำสั่งเข้า ซึ่งจะเป็นการสาदन้ำมันเชื้อเพลิงเข้าใส่ประเทศทุนนิยมขบถนอกผู้ส่งออกสินค้าไปประเทศทุนนิยมศูนย์กลาง

แล้วระบบทุนนิยมโลกจะ何去何ใน 2 ฉากข้างต้น จอร์จ โซรอสเชื่อว่าแนวโน้มจะเป็นอย่างหลัง คือ เกิดวิกฤติเพิ่มขึ้น มากกว่าอย่างแรก ถึงอย่างไรระบบทุนนิยมโลกก็ต้องถึงวาระล่มสลายเพราะข้อบกพร่องในตัวของมันเอง ถ้าไม่ใช่ในวิกฤติระลอกนี้ ก็คงในวิกฤติระลอกต่อไป นอกเสียจากว่าเราจะตระหนักถึงข้อบกพร่องของมัน และลงมือแก้ไขได้ทันกับสถานการณ์

การที่โซรอสมองวิกฤติของโลกจากจุดยืนของชนชั้นนำของประเทศทุนนิยมที่มั่งคั่ง ทำให้มีข้อจำกัดว่าเป็นการมองแบบจากข้างบนลงล่างมากเกินไป เขาจึงมองได้แค่เรื่องตลาดโลกและปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ไม่ได้มองเห็นว่าภายในของแต่ละประเทศไม่ว่าจะประเทศร่ำรวยหรือยากจนก็มีปัญหาความขัดแย้งและการเอาเปรียบระหว่างคนรวยกับคนจนอยู่มาก

จริง ๆ แล้วปัญหาของระบบทุนนิยมโลกเวลานี้คือ การกดขี่ของคนรวยที่สุด 20% แรกของโลกที่มีอำนาจทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรมและการสื่อสารมากกว่าคนที่จนกว่า 80% หลังอย่างเทียบกันไม่ได้ คนรวยที่สุด 20% ของโลก ไม่ว่าจะเป็นรัฐมนตรีคลังของประเทศกำลังพัฒนา หรือนายธนาคาร, ผู้บริหาร IMF ผู้บริหารบริษัทที่ปรึกษาการลงจากประเทศร่ำรวย เป็นคนที่มีภูมิหลังทางชนชั้นและการศึกษาแบบเดียวกัน คิดเหมือน ๆ กัน ทำงานเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน แม้ว่าพวกเขาจะถือพาสปอร์ตต่างเชื้อชาติกัน

คนรวย 20% แรกของโลกแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวโดยอ้างทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แบบทุนระบบตลาด ทำให้พวกเขารวยและยิ่งมีอำนาจมากขึ้น ขณะที่คนอื่นอีก 80% ของทั้งโลกตกงานมากขึ้น และรายได้ที่แท้จริงลดลง นายธนาคารและนักลงทุนทางการเงินที่ร่ำรวยขึ้นสะสมเงินทุนที่อยากปล่อยให้ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมกู้ยืมเพื่อจะหากำไรจากดอกเบี้ยมากขึ้น ทำให้เกิดการผลิตที่ล้นเกิน ขณะที่คนส่วนใหญ่ขาดรายได้ ขาดอำนาจซื้อ เศรษฐกิจโลกจึงตกต่ำ เกิดปัญหาหนี้สินที่ค้างชำระ ธุรกิจขาดทุนตกงานมากขึ้น รายได้ลดลง เป็นการซ้ำเติมให้เศรษฐกิจยิ่งตกต่ำแบบเป็นวงจรที่ชั่วร้ายที่ไม่มีทางออก เพราะคนรวย 20% แรกไม่ยอมรับว่าแนวคิดและพฤติกรรมของพวกเขาคือตัวสร้างปัญหา ไม่ยอมรับว่าวิกฤติขณะนี้คือปัญหาทางโครงสร้างของระบบทุนนิยม แต่พวกเขากลับอธิบายว่าวิกฤติเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นชั่วคราวแบบฤดูกาลหรือเป็นวัฏจักรขาลงที่เมื่อถึงจุดต่ำสุดแล้ว ต่อไปก็จะต้องฟื้นขึ้นเอง

นอกจากนี้แล้วการพัฒนาของระบบทุนนิยมที่มีลักษณะผูกขาดและกึ่งผูกขาดหรือระบบมือใครยาว ยังได้แต่มุ่งแสวงหากำไรเอกชน โดยไม่คำนึงถึงต้นทุนทางสังคมและคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ สิ่งที่พวกคนรวย 20% แรกสร้าง และเรียกว่า “ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ” ได้ทำลายสภาพแวดล้อม ทำลายสมดุลของทั้งธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม ทำให้โลกกำลังเกิดวิกฤติในทุก ๆ ด้าน ไม่ใช่เฉพาะวิกฤติด้านการเงินการคลังเท่านั้น

ดังนั้น การจะแก้ไขปัญหาวิกฤติระบบทุนนิยมโลกได้ จึงต้องการการปฏิวัติโครงสร้างการปกครองของมนุษย์ตั้งแต่ระดับรากหญ้าขึ้นมาถึงองค์กรระดับโลกที่ดูแลเรื่องระหว่างประเทศ การที่จอร์จ โซรอสเสนอแต่การปรับปรุงองค์กรระดับโลกเป็นด้านหลัก โดยคิดว่าถ้ามีการควบคุมดูแลตลาดการเงินให้ดีและประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาให้มากกว่านี้ จะพิทักษ์ระบบทุนนิยมโลกไว้ให้อยู่อย่างยั่งยืนได้นั้น อย่างเก่งก็คงจะช่วยต่ออายุระบบทุนนิยมโลกให้ยืนยาวต่อไปได้อีกสักระยะหนึ่งเท่านั้น แต่วิกฤติที่จะต้องประทุขึ้นอีก เพราะไม่ได้แก้ปัญหาด้านโครงสร้างอย่างถึงรากหญ้า

ระบบเศรษฐกิจโลกที่ยั่งยืนได้จริง ๆ คงไม่ใช่ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่ยังคงอิงระบบตลาดเป็นหลัก แม้จะมีการดูแลจากองค์กรโลกก็ตาม แต่จะต้องเป็นระบบที่ผสมผสานขึ้นมาใหม่โดยการนำส่วนที่ดีของระบบตลาดเสรีจริง ๆ (ไม่ใช่ผูกขาดหรือมือใครยาวสาวได้สาวเอา) ระบบสหกรณ์ และการพึ่งตนเอง

